

Stary kościół

Przypadająca w tym roku 130. rocznica powstania obecnego kościoła parafialnego jest okazją do przypomnienia historii zarówno jego, jak i poprzednika, nieistniejącego już kościoła drewnianego.

Widok z 1893 roku

*Stary kościół parafj.
w Ornontowicach.*

Drewniany kościół zbudowany w 1578 roku był już drugą świątynią w historii **Ornontowic**. Służył on wiernym przez ponad 300 lat. Opis tego kościoła zawierają protokoły powizytacyjne z lat 1679, 1688, 1697 i następnych. Według nich dawny kościół pod wezwaniem św. Michała był drewniany, długi na 23 łokcie, a szeroki na 13 łokci. Dedykację obchodzono corocznie w pierwszą niedzielę po św. Michale. Z opisu, jaki zachował się z roku 1679 wynika, iż wnętrze kościoła było ubogie. Na ścianach wisiały zaledwie trzy obrazy. Tabernakulum było drewniane a chrzcielnica z wydrążonego kamienia. Trzy murowane ołtarze zdobiły proste rzeźby i obrazy. Kościół posiadał dwa srebrne, wyłacane kielichy z paterami i srebrny krzyż.

Ławki były zwykłej, stolarskiej roboty, podłogi nie było wcale. Ludzie stąpali w kościele po gołej piaszczystej ziemi. Zakrystia była drewniana, podobnie jak wieża, w której mieściły się dwa dzwony. Kościół był zbudowany na starym cmentarzu, który ogrodzony był płotem z desek. Na cmentarz i dalej, do kościoła, wchodziło się przez zagrodę dominialną.

Zapiski z roku 1688 informują o pomalowanym suficie z desek, ciemnej i ciasnej zakrystii oraz dwóch dzwonach, z których jeden był pęknięty. Na cmentarzu obok kościoła była drewniana kostnica.

Do spowiedzi wielkanocnej przystępowało wówczas 300 parafian, zaś na Anioł Pański dzwoniło trzykrotnie.

W XVIII wieku wykonano drewnianą podłogę, którą w 1862 roku wymieniono na kamienne płyty. W roku 1857 odnowiono ołtarz Matki Boskiej. Odświeżył go murarz **P. Peikort** kosztem 40 talarów, na którą to sumę **Bractwo Różańcowe w Ornontowicach** dało 31 talarów, resztę pokrył proboszcz. W zapiskach z 1886 roku odnotowano, iż kościół ubezpieczony był od ognia na kwotę 6000 marek.

Prawdopodobnie między 1688 roku a 1703 roku parafia zakupiła dla swego kościoła organy. Świadczą o tym wzmianki z tego okresu, które wspominają organistę. Stwierdzono także, iż w roku 1863 organy znajdowały się w bardzo złym stanie i nie nadawały się do dalszego użytku. W tym czasie organistą był niejaki **Czammer**. W 1863 roku organy naprawił **Hoffman z Ujazdu**, za co trzeba było mu zapłacić 109 talarów.

Stary drewniany kościół chylił się ku upadkowi. XVI-wieczna budowla wymagała rozbiórki lub kosztownego remontu. W roku 1882 postanowiono budowlę podnieść w całości o jeden metr i podmurować, zaś nawę kościelną przedłużyć o przestrzeń zajętą dotąd przez wieżę. W marcu 1882 roku mistrz budowlany **Paweł Gaerte z Gliwic** nadesłał projekt przebudowy kościoła kosztem 8162 marek.

5 marca 1887 roku **Jan Sturm** doniósł regencji w **Opolu** o fatalnym stanie kościoła. Zwracał uwagę, iż w razie pożaru i paniki z kościoła nikt się nie uratuje, gdyż trzy wejścia są tak niskie, że tylko, pochyliwszy się, do wnętrza dostać się można. Regencja opolska zareagowała natychmiast, wysyłając do **Ornontowic** komisję budowlaną, która stwierdziła:

Kościół w całości z biegiem wieków zapadł się, gdyż belki fundamentów zmruszały i osiadły głęboko. Wysokość trzech bram do kościoła wskutek jego osiadania wynosiła: brama główna 1,40 m, zaś bramy boczne 1,56 m i 1,68 m.

Na powyższą okoliczność wydano dość osobliwe zarządzenie, aby do wnętrza kościoła podczas nabożeństw wchodziły tylko te osoby, które miały miejsca siedzące w ławkach. Wszyscy pozostali musieli przebywać poza kościołem, na cmentarzu lub pod wieżą.

Parafianie przekonali się, że ze starym zmruszałym budynkiem nic już nie można zrobić. Na 13 marca 1887 roku i 10 grudnia 1888 roku zarządzono rozbiórkę starego kościoła, przystępując do budowy nowego murowanego. Ostatecznie stary drewniany kościół stojący na terenie cmentarza został rozebrany w 1893 roku.

Widok współczesny
Świątynia Dumania – Park Archanioła im. ks. Jerzego Kielbasy

Artykuł został opracowany na podstawie nieautoryzowanych źródeł.
Pocztówka ze zbiorów **Kamila Grzywoka**

Maksymilian Chrobok
Towarzystwo Mitośników Ornontowic